

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne. Za vsakega
mesечно po pošti D 1-50, dosti-
renstvo D 20-50, dosti-
p 14—, na izkazni
inzerati po dogo-

Naroča se pri upravi
MARIBOR, Jurčičeva ul.

Poslana plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prtljajski dom. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
način št. 11787.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sobota 21. aprila 1923.

Številka: 90

Izbruhi sovraštva.

Maribor, 20. aprila.

Skraino neprijetno je čitati šovinistične liste, ki kar bruha iz sebe plemenitko sovraštvo. Separatisti vseh treh imen na videz iščejo sporazum, v resnici pa se grizejo med sabo kakor podivjane zveri. Psovke Stjepana Radića nam ne zveri, da niso samo posamezni listi priča, da niso samo posamezni listi zastrupljeni s plemenskim zelotizmom, ampak da tudi odgovornimi voditeljem manjka živcev, takta in zdrave uvidevnosti.

Ni še dolgo, kar je Radić Slovence nazival »kranjski magareci«. Manj pomembno, a zelo značilno je bilo, kaj je pisal o Slovencih »Mladi Hrvatski Borac«. Te nečuvne psovke so povzeli italijanski listi in jih servirali našim rojakom v Italiji, češ: tako se imajo vaši bratci med liji, češ: tako se imajo vaši bratci med liji, češ: tako se imajo vaši bratci med liji. In res: hrvatski listi pišejo o Slovencih tako, da bi tega ne pisali niti italijanski listi. Naši rojaki morajo vsaj enkrat v življenju videti obraz od sramote, kakaj nikdar niso dunajski listi tako grdo pisali o Srbih, kakor se sedaj piše na slovenskem jeziku, nikdar niso Madžari tako psovali Hrvatov, kakor jih sedaj psujejo nekateri srbski listi in še nikoli se ni v Zagrebu čitalo o Slovencih tako zaničljivih besed kot so jih prinesli radićevski listi.

Pravijo: kar vpiješ v gozd, se ti iz gozda oglasi. Separatisti psujejo Srbe, pa se tudi iz srbskega gozda oglasa vedno več psovka. Sovraštvo prehaja celo na gospodarsko polje. »Balkan« poziva odkrito k bojkotu slovenske industrije, ki je naša v srbskih krajih največ konzumentov. Med trgovci in celo v javnosti — zopet v »Balkanu« pripravljajo bojkot ljubljanskega velesejma. Z druge strani se že slišijo glasovi proti našim neodrešenim rojakom, ki so imeli doslej moralno zaslonbo tudi v Beogradu. Znano je, da kakim ogorčenjem so Beograjčani protestirali proti italijanskim nasilstvom. Danes se pojavlja žal tudi že v resnejših krogih desinterese za slovenske zadeve, pri zelotih pa celo bešen odpor. To je, pravijo, slovanski individualizem! Partikularizem nas je ubijal, osebna trma političnih veljakov pa nas končno zadavila. Vse to na veselje naših sovražnikov!

Separatisti so ustvarili tako napeto razmerje, da izgleda, kakor da se hočemo poklati med seboj. Ljudje, ki toliko govorijo o sporazumu, opsujejo prijatelje, ki so se z njimi o tem že razgovarjali, kot magarce in tepce. Tudi slovanska individualnost in pristna »kulturna« vizitkarta za zapadno Evropo!

Kdor čita naše klerikalne liste, se mora navzeti strahotne misli, da so Srbi nekaj čisto drugega ko Slovenci in Hrvatitip krvoločnih, vladačelnih in na pol barbarskih ljudi. Srbi nas hočejo oropati in okraati ter potem amputirati. Od Srbov je pošten menda še edini Protid zemljoradniki so že lopovi, ker so unitaristi itd. Po dosedaj veljavnem naziranju se vsi ljudje delijo v dobre in slabe. Po pisavi naših separatistov je samo 1% srbskih politikov etično dober, vse drugo so spekulanti in tatovi. Strašna miselnazmeda mora nastati, če bomo etično vrednost človeka merili po njegovi politični pripadnosti in določali poštenost po merilu strankarskega fanatizma!

Toda — iz srbskega gozda se pač oglasa to, kar so naši separatisti dolgo kričali vanj. Slovenci so sami tihotapci, zahrbtneži, hitravoči, krameri. Egoistični in trmasti do skrajnosti znajo samo sovražiti in razdirati. Zopet isto pretiravanje in zlobno preračunano obiraanje, de facto pa posledica istih vzrokov! Kmalu ne bo več treznejšega dokaza za to, da smo Jugoslovani res eden narod, kakor je ta, da kažemo iste lastnosti v medsebojnem psovanju. Hrvatske, slo-

Stagnacija v krizi.

Muslimani bi radi v vlado. — Nov Radićev emisar v Beogradu?

Zagreb, 20. aprila. Dopisnik tukajšnjih »Novosti« se je razgovarjal z nekaterimi člani muslimanskega kluba in je dobil vtis, da so muslimani zelo potrti, ker niso bili povabljeni h konzultaciji s krono, ter pravijo, da se hoče iti preko njih na dnevni red. Zastopniki zemljoradniškega kluba, ki je po številu manjši, pa so bili povabljeni na dvor. — Na vprašanje glede sedanje krize so odgovarjali, da je krona pozvala k sebi demokrate in zemljoradnike in jih povabila, naj stopijo v koalicijsko vlado, ki bi stala na stališču vidovdanske ustave. Tako vabilo bodo dobili tudi radikali. Izgleda precej sigurno, da sporazum radikalcov z Radićem ne bo držal. Kombinacija z demokracijo je mogoča, ker so muslimani monarhisti, a ne republikanci. »Široka samouprava za Bosno in Hercegovino, to

je naš program, ki ga hočemo uresničiti. Uvidevamo pa, da je treba rešiti srbsko-hrvatsko vprašanje.«

Beograd, 20. aprila. (Izv.) Včerajšnje beograjske »Novosti« poročajo, da je došel v Beograd glavni urednik »Obzora«, pristaš sporazuma med Hrvatit in Srbi ter je stavil vladi in radikalni stranki nove predloge. Na svoje predloge pa ni dobil nikakega odgovora, temveč se mu je samo sporočilo, da se trenutno razpravlja samo o morebitni koaliciji ter da pride vprašanje srbo-hrvatskega spora na dnevni red še le po rešitvi krize in po razčiščenju trenutnega političnega položaja. (Radikali se očividno boje, da bi z novimi pogajanjimi z Radićem vzbudili še večjo nevoljo naroda, ki se zlasti kaže pri večini volilcev radikalne stranke.)

Odkritje protifašistovske zarote v Italiji.

Rim, 19. aprila. (Izv.) »Idea Nazionale« poroča iz Milana, da je policija odkrila zaroto proti fašistom in proti Turatijski skupini. Kolovodja zarotnikov, futuristični slikar Pesco, je razpotalgal z velikimi vsotami ter je ustanovil popolnoma vojaško disciplinirano organizacijo. Doslej je bilo aretiranih osem

oseb, ki so tudi priznale, da so zarotniki pripravljali atentat na ministrskega predsednika Mussolinija. V toku je obširna preiskava in se pričakujejo še nadaljne aretacije. V afero je vmešanih baje tudi več uglednih oseb iz vrst protifašistovskih popularcev.

Angleško delavstvo o položaju v Poruhrju.

Pariz, 19. aprila. (Izv.) Kakor poroča »Journal« iz Londona, pravi poročilo, ki so ga predložili odposlanci delavske stranke, ki so prepotovali Poruhrje ter se informirali o tamošnjem položaju, da težka industrija kljub znatnemu zmanjšanju produkcije še vedno izboljšuje obratovanje in kopiči zaloge. Živil je povsod dovolj ter v cenah stalno padajo. —

Delavstvo, ki pripada večinoma zmernejši struji, odločno odklanja odcepitev tega ozemlja od Nemčije, priznava pa, da mora Nemčija plačati reparacije. Poročilo pravi h koncu, naj Anglija svoje zahteve jasno izrazi in precizira ter pozove Francijo in Nemčijo, naj sporočita svoje predloge mednarodnemu razsodišču.

Pretep med frankovi in nacionalisti v Sarajevu.

Sarajevo, 20. aprila. (Izv.) Minulo noč je nastal pretep med skupino frankovcev, ki so izživali po ulicah ter med skupino nacionalistov, ki je reagirala na izživanje. Prišlo je do ostrega spopada, tekoma katerega je padlo sedem streljav. Dva frankovca sta bila ranjena. — Policija je obe nasprotni skupini ločila, na kar je zopet zavladal mir. Aretiran ni bil doslej še nihče.

Češko-slovaški predlog glede bernskih konvencij.

Beograd, 20. aprila. (Izv.) Češko-slovaška vlada je predložila naši vladi projekt za spremembo bernskih konvencij glede mednarodnega prometa. Zadeva pride na dnevni red prihodnje seje narodne skupščine.

Ukrepi proti devizni spekulaciji v Nemčiji.

Berlin, 19. aprila. Vsled nenadnega naraščanja deviz je vlada danes sklepala o ukrepih v zaščito nemške marke. Sporazumno z ravnanstvom državne banke je bilo sklenjeno, da se vvoz kar najbolj omeji, navede se obvezna prijava vseh deviz in prepreči kolikor mogoče spekulacija z devizami in valutami, ki se je v zadnjih dneh silno razpasla.

Velika požarna katastrofa v Budimpešti.

Budimpešta, 19. aprila. (Izv.) Danes popoldne je nastal v tukajšnji tovarni gumbov »Ferolit« požar. Nastala je velika eksplozija, bržkone vsled tega, ker se je vnela večja količina celotoida. Ogenj se je bliskovito razširil na vse poslopje. Devet delavcev je zgorelo grdo spopadena in popolnoma ožgana telesa

so našli pod ruševinami. Identiteta ponesrečenecv doslej še ni ustanovljena. — Ravnatelja tovarne, nekoga Schnella, je policija zaprla.

Ogromna mezdna gibanja v angleškem imperiju.

London, 19. aprila. (Izv.) Vseh 120.000 pri savezu delavcev ladjedelnic včlanjenih delavcev je ogroženo z izprtem, če bodo še nadalje vztrajali pri svojih zahtevah. Lastniki ladjedelnic vztrajajo na tem, da se delavci podvržejo sklenjenemu sporazumu, ki se je dosegel na zadnji konferenci zastopnikov delojemalcev in delodajalcev. Iz Kalkute prihajajo poročila, da je zastavkalo v tamošnjih industrijskih podjetjih nad 130.000 delavcev.

Na smrt obsojeni sovjetski častniki — vojniki.

London, 19. aprila. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Helsinkfors, da je bilo pet častnikov ruskega sovjetskega generalnega štaba radi špijonaže obsojenih na smrt in smrtna kazen takoj po obsodbi izvršena.

Zopet nov svetovni rekord v zrakoplovbi.

Pariz, 19. aprila. (Izv.) Listi poročajo iz Newyorka, da je poročnik letalskega oddelka Irwing dosegel s svojim letalom višino 11.300 metrov ter s tem prekosil dosednji svetovni rekord.

BORZA.

Curijh, 20. aprila. (Izv.) Predborza. Pariz 36.75, Beograd 5.55, London 25.67, Berlin 0.0195, Praga 16.425, Milan 27.30, Newyork 550.50, Dunaj 0.00775, žig. krone 0.00775, Budimpešta 0.12, Varšava 0.0125, Sofija 4.15.

venske in srbske psovke bodo edina skupna nacionalna karakteritika separatističnih politikov!

Slovenci bomo prav neprijetno občutili posledice Koroškega pobratimstva z Radićem. To je bila napaka, ki se ne da odpustiti in mi se ne čudimo, če nas Srbi začnejo sovražiti. Pleme, ki je moralo dhati v grob več kot milijon ljudi, da doprinese ono žrtev, ki je bila potrebna, da zmagovalci priznajo naše osvobojenje in s katerim smo sporazumno ustvarili skupno državo, ima moralno pravico, da reagira proti koncentraciji onih življenj, ki niso za to državo ničesar žrtvovali in katerim stoji na čelu izraziti protidržavni demagog Radić. Najsi se trenutno zavija v plašč sporazuma in federacije, skriti se ne more.

Ta žolčljiva politika, ki se ne vodi z razumom in srcem, marveč s sovražstvom, s trmo in z drugimi strastmi, pa bo imela tudi za same separatiste škodljive posledice. Delirij nestrpnosti se ljudi hitro oprijemlje, težko pa ga je ozdraviti. Lahko se zgodi, da bo sfanatizirano ljudstvo ostalo gluho za pomirljive besede, če bodo enkrat hujšakači prisiljeni pomirjevati in delati na realnih tleh. Patriotizem se sedaj namenoma in smoteno izpodriva in smeši, pa ga ob drugi priliki ne bo lahko vzgojiti iznova. Kar je profanirano, odbija. In pri nas so klerikalni listi profanirali tudi to, česar bi ne smeli v lastnem interesu. Profanirali so avtoriteto, razkrojili so čut dolžnosti, pokorščine in respekta, vrgli so v dnevno borbo sploh vse, dasi morda marsikaj le iz slepega fanatizma. Toda tudi za fanatizem obstojajo oziroma meje, ki jih ne sme prekorati, če si noče izpodbiti lastnih temeljev. Bistvo krščanstva je njegova etika, ki se naslanja na načelo ljubezni. Če veren kristjan ni pravno boljši od nevernega ali indiferentnega, tedaj je vse njegovo križanje abotno. Nepobitno dejstvo pa je, da katoliško časopisje nikjer in v ničemer ne kaže krščanske pravne superiornosti. Nobenega nasprotnega pojava ne srečujemo z umevanjem in ljubeznijo, ampak ga prijemamo s kleščami in kaže na njem svojo sektarsko intoleranco. Njegova kritika ni obzirna, ne vodijo je višji nagibi. Gorje onim, ki hočejo kritiko potlačiti, gorje pa tudi njim, ki jo demagoško zlorabljajo. Die Geister, die ich rief...

Sovraštvo, psovke, zasramovanje nasprotnikov, politična laž — to so trenutno učinkovita sredstva. Po naukih nekakega španskega jezuita baje celo katoliško dovoljena. Toda to so sredstva močnih in kdor je slab, pa podleže močnejšemu, se bo še hudo kesal, da se je branil s palico namesto z dobro človeško besedo.

Nemško priznanje.

Novosadski »Deutsches Volksblatt«, glasilo Nemcev v Jugoslaviji, je prinesel v svoji 1026. številki z dne 18. tm. na uvodnem mestu pismo iz »Švabske Turcije«, to je iz onege nemškega dela Baranje, ki je pripadel Madžarski. To pismo je tako značilno in tako važno za pojmovanje one velikanske razlike med našimi in madžarskim postopanjem z nemškimi manjšinami ter obenem priznanje, da se Nemcem v Jugoslaviji godi dobro, da se nam zdi na vsak način umestno seznaniti tudi našo javnost z glavnimi točkami vsebine:

»Voljna zmaga Nemcev v Jugoslaviji« — pravi Nемец iz Madžarske — »je nas Nemce na Madžarskem napolnila z neizmernim veseljem, obenem pa tudi s trpko bridkostjo, ker nas je še bolj opomnila na našo žalostno usodo, ki je tako različna od vaše. Tam pri vas valovi veselo življenje dela, tu pri nas pa vlada tiha potrtost. Za onimi dnevi upanja ob prevratu je prišlo še huje razočaranje. Madžarov z nami Nemci je zavzelo formidabilen razvoj, avtonomijo, narodnega mi-

nistra in nebroj drugih lepih ugodnosti, skratka — narodna nebesa na zemlji. Toda to je bilo in je minilo! Postopanje Madžari z nami Nemci je zavzelo forme, ki se prav nič ne razlikujejo od onih pred vojno, oziroma so za nas še mnogo slabše in neugodnejše. Naše šolstvo v Svabski Turčiji, ki je za časa jugoslovenske okupacije tako lepo cvetelo, je danes skoro docela uničeno. V vsej Madžarski je danes komaj kakih 40 šol, ki so kolikortoliko nemške, čeprav tvorimo mi Nemci večino v preko 350 občinah. Ustanavljanje nemških društev na Madžarskem se vedno ni dovoljeno. Nemci, ki si upajo zavzeti se za svojo narodnost, se — kakor se je pri nas samih že večkrat prigodilo — vlačijo po ječah; grozi se jim s konfiskacijo premoženja itd. Nemški državni komisar dr. Stöcker, katerega naloga bi morala biti ščititi nemške interese na Madžarskem, zasleduje v resnici vedno in dosledno le cilje madžarizacije našega nemškega prebivalstva, kar je odkrito potrdil tudi s svojo izjavo, da je naloga nemadžarskega prebivalstva Madžarske, da z vsemi svojimi silami skupno z Madžari utrjuje skupno ogrsko (v resnici seveda madžarsko) kulturo.

Dopisnik opisuje dalje manjšinske razmere v Avstriji, katere slika seveda rožnato in jih stavi za vzgled, česar mi pa mi, ki vemo, kako se godi našim bratom na Koroškem, ne moremo potrditi. Značilno pa je, da svari ob koncu jugoslovenske Nemce, naj se nikakor ne zavzemajo za jugoslovenske madžarske manjšine, ker tega toliko časa ne zaslužijo, dokler se protinemški kurz na Madžarskem ne spremeni.

Tako opisuje madžarski Svab razliko med postopanjem z Nemci v kulturne in »bratske« Madžarski in med postopanjem v »balkanske« in »sovinske« Jugoslaviji. Naši Nemci uživajo v nacionalnem oziru rajsko blazenost napram svojim »bratom« na Madžarskem. Kako različne so te odkrite besede od besed naših Nemcev samih in celo tudi njihovega glavnega glasila »Deutsches Volksblatt«. Mi smo že neštetokrat poudarjali, da se nikjer ne godi Nemcem v narodnem oziru tako dobro, kakor pri nas, čeprav oni po svojem protidržavnem in iredentističnem obnašanju tega nikakor ne zaslužijo. Da, spelo lahko trdimo, da so naši Nemci tako objestni in predrzni samo zato, ker se jim — predobro godi. Če bi se jim godilo tako, kakor se godi njihovim bratom na Madžarskem, kakor se godi južnim Tirolcem v Italiji ali pa tako, kakor se godi našim Slovincem v Avstriji, katerih 80.000 nima nobene narodne šole, bi bili bolj pohlevni, bolj zadovoljni in imeli bi pred nami tudi večji respekt, ker njihova narava je pač taka, da spoštuje le samozavest, moč in silo.

Radovedni smo, če si bodo naši Nemci vzeli k srcu vsaj te besede svojega sonarodnjaka iz Madžarske in se, pričeli trkati na prsa ter hoditi druga pota nego so jih hodili doslej, ko so si upali v jugoslovenski državi zmerjati jugoslovene s »serbiške« in »windische« Hunde? Mi Jugoslovenci smo dobri in prizanesljivi, toda naša dobrota in prizanesljivost ima tudi svoje meje. V interesu naših Nemcev samih pa je ravno, da nas ne pritirajo s svojim izzivanjem tako daleč, da bi bili prisiljeni prestopiti te meje, kajti potem bi se prav tako zgodilo, da bi naši Nemci občutili na lastni koži, kako se godi njihovim bratom na Madžarskem in našim bratom na Koroškem in bi imeli tudi res vzrok tožiti, katerega pa danes — po priznanju samega Nemca iz Madžarske — še nimajo.

Politične vesti.

• **Popravek.** Med včerajšnjimi političnimi vestmi je tiskovni skrat zapustil več napak, med važnejšimi omenjamo »Klerikalci mešajo Radičeve očrbe«, ne »nočijo«, »učitelj kratkosrajčnike«, ne »kratosrajčnike« i. dr.

• **G. Mermolja demantira.** Bivši poslanec g. Iv. Mermolja nam piše: Z mojim člankom v »Slov. Nar.« ni prav nič misljeno na takozvano koncentracijo naprednih sil v Sloveniji. Jaz sem mislil le na skupno postopanje strank za državno edinstvo ter na sodelovanje nacionalističnih organizacij. Računali smo na stanovsko uredbo države. Za enkrat radi Radičevih norij vidimo, da je to nemogoče. Za prehodno dobo je torej v državi treba tega, kar je v Italiji. To vsled

tega, ker tudi sedanji parlament ne pride do plodnega dela. Nacionalistične organizacije naj bi se pripravljale za volitve pod lastno firmo ter skušale pritegniti radikalno in demokratsko stranko. Toliko v informacijo, da ne boste komentirali kaj za Slovenijo.

• **H koncentraciji naprednih sil v Sloveniji piše »Slov. Narode«**, da je skrajni čas, da se pride od časopisnih teoretskih razpravljanj h konkretnim dejanjem. Predlaga, naj vse napredne stranke imenujejo svoje delegate, ki bi se naj sestali v Ljubljani ali kje drugje na neobvezne razgovore, kako bi se dale vse narodne in napredne struje organizirati za uspešno borbo proti klerikalizmu.

• **»Politika« o radikalno-demokratski koaliciji.** Beograjska »Politika« piše: Do odhoda g. Davidovića in Lukinića na dvor se je v demokratskih krogih odbijala misel na koalicijo z radikalcima. Medtem pa je sedaj število onih, ki so proti koaliciji, znatno padlo. To pa še ne pomeni, da je glede tega v demokratskih vrstah razpor. Vsi demokrati trde, da ostane demokrat. klub croten, naj se vrši vprašanje kakorkoli. Ako pride do koalicije, jo bodo sprejeli tudi oni, ki so njeni protivniki, pa bodo prepustili njeno izvedbo seveda njenim zagovornikom. Stavi se vprašanje, pod kakimi pogoji bi demokrati vstopili v koalicijo. Kakor izvemo iz dobro poučenih krogov, bi demokrati šli v koalicijo z radikali pod sledečimi pogoji: 1. v pogledu prava status quo ante, 2. vsi odpuščeni demokratski uradniki morajo še pred sestavo vlade zopet nastopiti službo, 3. glede Radiča se mora porabljeni zakon kakor pri vsakem državljanu, 4. vlada nadaljuje delo tam, kjer je prenehalo, ko je bila razbita prejšnja koalicija. Kot prvi se morajo rešiti uradniški, invalidski in agrarni zakon. Glede oseb, ki bi šle v vlado, demokratski klub ne dela vprašanja. Veruje se, da bodo radikalcima pristali z malimi korekturami na te pogoje.

• **Kdo je Mehmed Spaho?** Jako dobro sliko je prinesla o njem beograjska »Politika«: Spaho nikdar ni ljubil Srbov in Srbije in ne ljubi tudi te države. Bil je vedno in je še danes Avstrijanec. Ko je l. 1914 Potiorek »zmagonosno« vkorakal v Beograd, je Spaho v sarajevskem občinskiem odboru predlagal, da se tega »velikega moža« izvoli častnim meščanom. Ko je postal po prevratu minister v osvobodjeni domovini, je še vedno nosil v sreu Avstrijo. Pred volitvami v ustavotvorno skupščino so imeli muslimani v Sarajevu shod, na katerem je kot prvi govornik nastopil »minister na razpoloženju« Spaho in govoril: »Bratje muslimani, mi smo danes doživeli nesrečo, ki je mnogo hujša nego pod Avstrijo. Nas danes tlačijo Srbi, ki nas smatrajo za inferiornu raso. In ko bi danes bil živ Potiorek, bi se nam morali smejati, da je bilo Bosancev, ki so želeli osvobodjenje izpod Avstrije.« V tem tonu je govoril naprej, in ker mu na zahtevo vladnega komisarja predsednik Hrasnica ni hotel vzeti besede, je moral komisar s silo razgnati zborovanje. Spaho je zbežal skozi okno. In taki tipi hočejo svet dokazovati, da delajo jugoslovensko politiko!

• **Kongres soc. demokratske stranke Jugoslavije** je sklican od centralnega strankinega vodstva za 21., 22. in 23. sept. v Beograd.

• **Avtonomistični blok v Vojvodini** hoče osnovati bunjevsko-koška stranka in vodi razgovore v tem pogledu z Nemci in Madžari. Sedež avtonomne Vojvodine bi naj bila Subotica. Čuje se, da so Nemci odbili.

• **Džemijet in radikali.** Beograjska »Pravda« javlja, da so džemijetski poslanci v četrtak izdali komunikacijo, v katerem javljajo, da bodo sodelovali z radikalno stranko in jo v vsem podpirali.

• **Italijansko-jugoslovenske konference.** Naša delegacija, ki je določena za konference v svrhu popolne rešitve jadranskega problema, prispe 21. tm. v Rim. Istega dne prične paritetna komisija za sistemiziranje reške države z nadaljevanjem pogajanj.

• **Med Anglijo in Jugoslavijo** je nastal pravni spor v zadevi izplačila premoženja, ki je bilo od Anglije med vojno kot last avstro-ogrskih podanikov zaplenjeno. Ker so med temi tudi sedanji jugoslov. državljani, zagovarja jugoslovenska vlada stališče, da je treba te sekvestre razveljaviti in premoženja našim državljanom vrniti. Beograd stoji na stališču, da Anglija nima pravice to premoženje likvidirati.

Dnevna kronika.

— **Klerikalno časopisje** je uvedlo sistematično bojotno gibanje proti vsem denarnim zavodom, ki niso popolnoma v klerikalnih rokah. Če tudi v enem ali drugem sede v odborih v valiken številu tudi klerikalci, jih vendar proglašajo za »liberalne«. Tako je n. pr. v Celju odbor Spodnještajerske hranilnice skoro do polovice klerikalen. Vendar pa zadnji »Slov. gospod.« proglašja, da je edini zavod v Celju, kamor smajo nositi klerikalni kmetje svoj denar, Ljudska posojilnica, češ da so vsi drugi zavodi — torej tudi Južnoštajerska hranilnica — liberalni. Tako klerikalizem z vso doslednostjo dela na to, da skuša škodovati vsem, kar ni popolnoma v klerikalnih rokah. Najboljši odgovor na vse to bi bil: ven s klerikalci iz vseh zavodov, kjer se jih je dozda toleriralo v znamenju ljudskega mira in nekega nadstrankarstva! Klerikalci smatrajo vsak najmanjši denarni zavod za strankarsko orodje, naši ljudje pa plavajo ponekod v rokah nadstrankarstva in sloge, zato pa nas klerikalci potem — po zaslužnju tepejo!

— **Minister Zupanič postane poslanik?** Radikalne »Jutrjanje Novosti« prinašajo vest, da postane dr. Zupanič poslanik v inozemstvu. Prazni ste poslaniški mesti v Belgiji in pri Vatikanu.

— **Pri upravnem sodišču v Celju**, ki začne v kratkem poslovanje, so razpisana sledeča mesta: 2 mesti sekretarjev, 3 mesta pisarjev in 1 mesto arhivarja. Podrobnosti so razvidne iz razpisa v Uradnem listu.

— **Scotus Viator v Beogradu.** Prijatelj našega naroda Scotus Viator je prispel preko Zagreba v Beograd, odkoder odputuje v Bukarešto in potem v Prago. Spoznati hoče tendence in organizacije male antante.

— **Minister pravde zahteva izročitev Stjepana Radića sodišču.** Na podlagi kazenskih prijav drž. pravdnštva v Zagrebu (radi prestopka proti zakonu o javnem redu) in nekaterih zasebnikov (radi žaljenja časti) v njegovem listu »Slobodni dom« zahteva minister pravde od narodne skupščine izročitev Stjepana Radića sodišču.

— **Odlikovanje dr. Lukinića.** Bivši predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinić bo odlikovan — kakor poročajo iz Beograda — z redom Sv. Save I. stop.

— **50 tisoč ljudi** je bilo v Zagrebu tekom zadnjih tednov cepljenih zoper črne koke. Apel zdravstvenih oblasti je torej vendar nekaj zalegel. Novi slučajji črnih koz se tekom zadnjih dni niso pojavili.

— **Stanje setve v Vojvodini** je zelo dobro. Kmetovalci so se skrajja bali, da bo deževje in nenavaden mraz, ki je zavladal prve dni aprila, setvi škodil. Zadnji topljši dnevi pa so zelo ugodno vplivali na setev. Pomladansko delo je bilo pravčasno izvršeno. Posejanega je mnogo več polja kakor lani. Zimska setev je v dobrem stanju in se lepo razvija.

— **Čehi v Rogaški Slatini.** Češko »Internacionalno kopališko in hotelsko društvo za kraljevino SHS«, pri kateri pa je udeležen tudi slovenski kapital, je vzel v najem tukajšnji »Aleksandrov dom« in bo vodilo pod strokovnjaškim vodstvom ravnatelja iz Karlovih varov po vseh tozadevnih predpisih tudi dietično kuhinjo. Poleg tega so Čehi kupili znani hotel »Triglav« ter dr. Gregoričovo villo, kjer se otvori variete in igralnica. Novo podjetje se je zavezalo še to leto zgraditi novo moderno poslopje za kino, tako da bo tudi gorenja dvorana v zdraviliškem domu na razpologo za koncerte in druge prireditve. Našemu najsijajnejšemu jugoslovenskemu zdravilišču se torej obeta največji vsestranski napredek in razmah, posebno ko sme zdaj računati tudi z množico gostov iz Češke Slovaške. Ker pa se zvišajo cene za stanovanja in drugačne pristojbine samo za 20 do 30% ter se dobe sobe že za 8 D dnevno, ni dyoma, da ostanje Slatini zvesti tudi vsi njeni dosedanjí posetniki. Koncertirala bo letos spot vojaška godba.

— **Poziv h glavnim naborem češko-slovaških državljanov v Sloveniji in Prekmurju:** Dne 23. in 24. aprila 1923 se vršijo glavni redni nabori letnikov 1901, 1902, 1903 v prostorih konzulata češko-slovaške republike v Ljubljani, Breg št. 8, I. nadst. in sicer: Dne 23. aprila 1923 za vse češko-slovaške državljane rojene v letih 1901, 1902, 1903, stanujoče izven Ljubljane in dne 24. aprila 1923 za vse naborem obvezne letnike, prebivajoče v Ljubljani, oziroma v najbližji okolici, Zo-

per vsakega, ki ne izpolni svoje naborne dolžnosti, se bode kazensko postopalo v smislu brambnega zakona. Vsak naborni obvezanec se mora izkazati z rednim potnim čl. listom ali pa domovnico in potrdilom o istinitosti, izstavljenim od občinskega urada njegovega stalnega bivališča. Naborem se imajo odzvati tudi vsi oni gori navedenih letnikov, ki poziva k naboru dosedaj niso sprejeli.

— **Roparski napad v Salovcih v Prekmurju.** Dne 17. tm. sta prišla malo pred polnočjo k posestnici v Salovcih pri Hočdu, blizu madžarske meje, vdovi Rozaliji Kerčmer dva neznanca, možka in vdrla v njeno sobo, kjer je spala. Eden jo je zgrabil ter jo, ker se je skušala rešiti in kričati tudi pretepel in lažje poškodoval, drugi pa je vlomil v skrinjo in v omaro ter ukradel raznega blaga in denarja v skupni vrednosti 7830 D. Polbral ji je tudi razne dokumente. Po tatvini sta roparja zopet izginila. Orožništvo ima sicer opis zločinca, vendar pa jih doslej še ni izsledilo.

— **Zagoneten slučaj med Beogradom in Zemunom.** Dne 18. tm. so našli na prosti med Beogradom in Zemunom zvezano in golo žensko nezvestno. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je bila 19. tm., ko je prišla nekoliko k zavesti, zaslišana. Govori slabo grški, pač pa češki. Pravi, da se je ob prehodu vlaka v našo državo spoznala z 2 Albancema in z njima skupno potovala v Beograd, kjer so izstopili. Spominja se še, da je bila skupaj z njima v neki prodajalni, kaj je dalje bilo z njo, ne ve. Pravi tudi, da je imela v obleki vsite svoje dragocenosti in 20 napoleondorjev. Izgleda torej, da gre za rop.

— **Dva velika požara na Koroškem.** V Ledini sta pretekli teden nastala kar dva velika požara. V sredo dopoldne je izbruhnil ogenj iz doslej še neznanih vzrokov pri p. d. Gašperšiču na Pečnici in npepelil trem posestnikom vsa posojila s krmo in orodjem vred ter povzročil prizadetim ogromno škodo. Pogorelo je pri p. d. Aboncu, Brdincu in Gašperšiču. Takoj drugi dan navrh in sicer tudi opoldne je nastal ogenj pri p. d. Ilcu na Kopanju. Obema velikima posestnikoma je zgovelo do malega vse premično premoženje, ker vsled pomankanja vode in hitre pomoči — hiši ležita docela razvaljeni — ni bilo mogoče ničesar rešiti. Ljudje so bili deloma z doma. Vsi pogoreli — najbolj pa znani slovenski rodoljub Jožef Gailer, p. d. Ilc so silno težko prizadeti. Treba jim bo vsestranske pomoči; ako jih nečemo prepustiti popolnemu gospodarskemu ruinu. Zavarovalnica je v vseh slučajih tako malenkostna, da pri sedanji dražini ne pride v poštev. V občini se je pričela akcija za pomoč pogorelecm. Obračamo se tudi do slovenskih rodoljubov v Sloveniji, zlasti prijateljev in znancev prizadetih z iskreno prošnjo, da zbirajo darove za nje in denar pošljejo na naslov: Politično in gospodarsko društvo v Celoven, Viktringering 26-I ali pa na županstvo Ledine. Darovi bodo objavljeni v »Koroškem Slovincu«.

— **D' Annunzio se preseli v Pariz.** Italijanski listi poročajo, da se namerava D' Annunzio preseliti v Pariz. V to svrhu bo najel neko palačo v bližini parka Monceau.

Celjske vesti.

Celjsko mestno gledališče. V torek, dne 24. tm. gostujejo člani ljubljanskega narodnega gledališča z Ogrizovičevim dramom »Hassanaginica«. Igro režira g. Rogoz Abonma.

Gospodarske zadeve celjskega mesta. Za mestno delavstvo so se določili sledeči plačani dopusti: do 2 let službe 7 dni, od 2 do 10 let 10 dni in od 10 let naprej 14 dni. Komad ledu iz mestne klavnice stane od 1. maja z dostavitvijo na dom 10 D, v klavnici 7 D. Popravi se kapucinski most, ter se razpišejo takoj razna dela. Cena v žimskem kopališču: parna kopel s perilom 14 D, brez perila 12 D, kadna kopel 1. razr. s perilom 11 D, brez perila 9 D, II. razr. s perilom 9 D, brez perila 7 D. Prebrižjo in renovirajo še razne mestne hiše; v to svrhu izdela stavbeni urad potrebni načrt. Prošnje za elektrifikacijo se odklonijo, ker ga primanjkuje. Cene plina se povišajo za obrtna in industrijska podjetja za 1 D, pri zasebnikih ostane cena neizpremenjena. Nočna služba v elektrarni se ukine, ker se je izkazala za nepotrebno, je pa zelo opremljena vala podjetje

JDS.

Velik del naših krajevnih organizacij je že sklical in opravil obne zbor. Drugod se pripravljajo. Sklicati se pa morajo povsod! Izvoliti je nove odbore, preručiti volilne imenike, določiti čuvarje škrinje pri volitvah itd. Kjer smo dobili količjak glasov, je ustanoviti nove organizacije. Po navodila se obrnite na naše oblastno tajništvo JDS v Mariboru (Cankarjeva 1).

Organizacije in zaupniki, pozor na volilne imenike! Ali ste jih sedaj po volitvah že pregledali, da ne bo v slučaju novih volitev zopet v zadnjem hipu razočaranj, da eden ali drugi naš somišljenik ni vpisan? Ne odlašajmo na zadnjo uro in tudi ne čakajmo, da bo za vsako posamezno občino storilo potrebne korake centralno vodstvo stranke! Vsak storimo v svojem kraju svojo dolžnost!

Občni zbor krajevnih organizacij JDS v Brežicah se je vršil 14. tm. pri dobrem obisku zavednih naših somišljenikov. Predsednik Stiker je poročal o uspehu zadnjih volitev, pri katerih smo v številu napredovali, in povdarjal, da se morajo naše vrste še bolj pomnožiti, ker je posebno v sedanjem času v nevarnosti edinstvo države. Naglašal je pri tem potrebo združitve naprednih strank. Poročilo tajnika in blaginika se je vzel z zahvalo na znanje. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik dr. Lj. Stiker, tajnik Ant. Petek, blaginik Mirko Negovetič, odborniki dr. Jos. Zdolšek, Jos. Bosio, ravn. Pilgram in Z. Brovet. Pri slučajnosti predlaga dr. Zdolšek, da ostane naša organizacija še tako dolgo pri mariborski okrožni organizaciji, dokler pripadamo mariborskemu volilnemu okraju, in povdarja, da je naša dolžnost razširiti delovanje izven ožjega brežiškega okoliša. G. Holy predlaga zaupnike v manjših krajih, g. Lichteneger pa ustanovitev krajevnih organizacij v vsaki večji občini brežiškega okraja; to delo naj podvzame naša organizacija. Ob enem predlaga, naj se sestanki naprednih somišljenikov vrše vsaj enkrat na mesec.

Narodno gledališče

Repertoar:

Petek, 20. aprila. Zaprt.

Sobota, 21. aprila. Svatba Krečinskega. A.

Nedelja, 22. aprila. Pri treh mladenkah, izv. Kuponi. Gostuje g. Sowilski, član ljubljanske opere.

—□—

»Svatba Krečinskega. V soboto je repriza zabavne komedije »Svatba Krečinskega« za ab. A. Ker je še nekaj prostora na razpologo, opoz. cenj. občinstvo, da si jih čimprej oskrbi.

»Pri treh mladenkah. V nedeljo, 22. aprila se ponovno vprizori ena najpopularnejših opret »Pri treh mladenkah« (izv. ab. in kuponi). Ta opereta se vprizori v nedeljo osmič in je imela dosedaj vedno lep uspeh. Zanimiv bo tudi nastop odličnega ljubljanskega gosta g. Sowilskega v Schubertu.

Kultura in umetnost

Popoldan smeja bi lahko imenovali gledališko predstavo Ljudskega odra, ki se vrši v nedeljo 22. t. m. ob pol 16. uri v Narodnem domu. Tri burke, ne sicer nove, a v svoji pestrosti in zdravem humorju izmed podobnih del še najbolj vredne odra, si je srečno izbral Ljudski oder za to popoldansko predstavo. »Ne kliči vraga!« »Kje je meja?« in »Damo-klejev meč« — bodo brez dvoma dosegle svoj uspeh, poleg vsega je to predzadnja predstava Ljudskega odra. Prijatelji Ljudskega odra bodo brez dvoma v obilnem številu posebili predstavo.

Sokolstvo.

o Sokolsko društvo v Mariboru prirediti za svoje članstvo zabaven večer v soboto, 21. tm., s pričetkom ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Na sporedu so izvajanja društvenega orkestra, kavaljki kapleti, recitacije in ples. Vstopnina 5 D, za telovadce in telovadke prosto. Odbor sokolskega društva vabi vse članstvo, da se polnoštevilno udeleži tega družabnega večera, ki bo nudi udeležnikom dovolj poštenega razvedrila in zabave. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo; po članih vpeljami gosti dobrodošli.

Mariborske vesti.

Maribor, 20. aprila 1923.

m Smrtina kosa. Včeraj je umrl v starosti 86 let g. Ivan Grubitsch, bivši trgovec in dolgoletni predsednik Trgovskega gremija. Naj v miru počiva!

m Za smeh in kratek čas. Poleg drugih napada »Straža« neprestano tudi tajnika nacionalistične organizacije, gosp. dr. Kristofa Cazafuro. Seveda se tudi on kakor vsi pametni ljudje smeje »Stražnim« modrijanom, ki mislijo, da se kdo jezi, če ga tržejo po svojem umazanem listu. Taki napadi so napadencem in tudi pametni javnosti le v zabavo. Da bi bila zabava še večja, pa je odposlal g. dr. Cazafura te dni »Straži« pismo sledeče vsebine, kateremu je priložil tudi svojo sliko: »Uredništvu »Straže« v Mariboru! Ker vidim iz vašihotic, da se zelo zanimate za mojo osebo ter hočete moje ime na vsak način popularizirati, vam, da se več ne pomotite, sporočam, da se pišem dr. Kristof Cazafura in ne Kacafura ali Cacafura, kakor ste parkrat napisali. — Ker pa bi bilo gotovo v interesu vaših čitateljev, da objavite tudi mojo sliko, vam jo prilagam v prigrabu, morate pa žal sami preskrbeti klič. Za eventualne nadaljne informacije sem vam radevolje na razpologo. Z nacionalnim pozdravom. Dr. Kristof Cazafura.« Smo radovedni, če bo »Straža« prinesla sliko?

m Zadnja seja mariborskega občinskega sveta. Vsevedni ljubljanski »Napreje« ve poročati, da je današnja seja občinskega sveta zadnja, ker že jutri odstopijo vsi socialisti z županom vred. Za svoje socijalistične bratce »Napreje« sicer ne mara, skrb ga je samo za demokrate, češ, kaj sedaj, ko so komaj splezali nekoliko višje, prej po so bili v opoziciji. »Napreje«, »Napreje« ali se nič ne bojijo »Slovenca«, ki pravi, da so demokrate že 15 let gospodarji na mariborskem magistratu?

m Zaključna svečanost na obrtno-nadaljevalni šoli v Mariboru. Kakor minula leta, se zaključni pouk na mariborski obrtno-nadaljevalni šoli tudi letos na svečan način. Slovensko obrtno društvo v Mariboru je zavedajoč se velikega pomena obrtnih šol, tudi letos razpisalo nagrade za najboljše učence, ki naj vzpodbujajo obrtniški naraščaj k vztrajnemu delu in stremljenju po napredku. Svečana izročitev nagrad, združena z razstavo vajeniških del se vrši v nedeljo, dne 29. aprila ob 10. uri dopoldne v telovadnici državne realke v Krekovi ulici, kjer se zberejo učenci pod vodstvom svojih učiteljev. K svečanosti so vabljeni vsi gg. mojstri, da se ob tej priliki sami prepričajo o napredku svojih učencev. Načelniki posameznih zadrug se naprošajo, da opozore vse svoje člane na to prireditev in jih povabijo k udeležbi. — Slov. obrtno društvo v Mariboru.

m Odbor Ferijalnega Saveza v Mariboru izreka vsem, ki so s svojim aktivnim ali pasivnim sodelovanjem pripomogli k lepemu moralnemu in zmožnemu uspehu na akademiji 13. t. m. in ob priliki nabiranja z nabiralnimi polami, najiskrenejšo zahvalo.

m Izlet Orjune v Limbuš. Akejska sekcija Orjune priredi v slučaju lepega vremena v nedeljo 22. tm. popoldan prijateljski izlet v Limbuš v svrhu upoznavanja med seboj. Izlet je obvezen in se vsi člani akcijske sekcije pozivajo, da se boro ob 14. uri na Trgu kralja Petra.

m Omejitve izvajanja potnih dovoljenj za Nemčijo. Generalni konzulat naše kraljevine v Nemčiji sporoča, da je nemška vlada vsled stanovanjske bede in političnih in ekonomskih razmer, ki so zavladale v Nemčiji po zasedbi Poruhrja, sklenila omejiti izdajanje potnih vizumov inozemcem. V Nemčijo smejo le osebe, ki imajo tam nujne opravke. Potovanja v zabavo ali posete niso dovoljena, iz zdravstvenih ozirov pa le s potrdilom zdravnika. Potovanja v letovišča se ne smatrajo kot bolezenska potovanja in niso dovoljena.

m Nova obremenitev. Svoječasno smo poročali, da je bil radi raznih goljufij aretiran neki Viktor Šenko. Sedaj je dobil policijski komisariat obvestilo iz Varazdina, da je omenjeni tudi tam opoharil 16 strank za približno 8730 Din. Nabiral je inserate za nek koledar, katerega ni izdal in tudi drugače izvajal denar. Tudi ta nova prijava se prišteje k računam, za katerega bo odgovarjal pred sodiščem.

m Surov napad v Pobrežju. V sredo jutraj se je vračal invalid Stanislav

Hergamans, na svoj dom v Pobrežju. Na potu so ga brez vzroka napadli trije fantje s Pobrežja. Hergamans, ki je na eno oko slep, se je še le pred par dnevi vrnil iz bolnice in je telesno pravi slabi napram zdravim kmetiskim fantom, ki so ga tako obdelali, da ga je rešilni oddelek moral odpeljati nazaj v bolnico. Izbili so mu tudi zdravo oko, tako, da je nevarnost, da popolnoma oslepi. Pretepače je orožništvo izsledilo in oddalo sodišču. — Pobrežski fantje so od nekdanj znani pretepači in bi bilo nместno, da bi sodišče z eksemplaričnimi obsodbami napravilo temu konec. Sedaj niti najmirnejši potnik nesme v nočni uri skozi Pobrežje, ne da bi ga napadli.

m Na polju ponesrečil. Petnajstletni učenec Konrad Löschig je v četrtek dopoldne peljal z vozom na polje razno orodje. Med njivami je zavozil preko nekake jarka, pri čemur je vsled močnega sunka padel pod voz. Zadobil je težke poškodbe na obeh nogah in na glavi. Na lice mesta pozvani rešilni oddelek mu je prožil prvo pomoč, na kar ga je prepeljal v mariborsko javno bolnico.

m Za revnega visokošolca je nakladno daroval g. Janez Prebešek 10.500 aK. Iskrena hvala!

m Neznana utopljenka. Dne 16. t. m. so našli pri Zabovcih pod Ptujem valščani v Dravi truplo 50—60 let stare siromašnejše ženske, ki je, kakor se je ugotovilo, morala ležati v vodi že kaka dva ali celo tri meseca. Ženska je imela na sebi belo srajco, volneno rjavo bluzo, rdeče krilo, sivo cajgasto zgornje krilo, sukneno jopo, črne nogavice in čevlje iz svinjskega usnja. Neznanko so pokopali na pokopališču pri Sv. Marku pod Ptujem. Kdor bi poznal neznanko, ali li sploh kaj vedel poročati, naj se pismo ali ustmeno oglasi pri policiji ali pa pri okrajnem glavarstvu v Ptuju.

m Soboto 21. tm. v Grajski kleti koncert polnoštevne železničarske godbe »Drava«.

Sport.

SK Ilirija, Ljubljana, ISSK Maribor. Prijateljska tekma se vrši v nedeljo dne 22. t. m. točno ob 1/3. (1/15.) uri popoldne na igrišču Maribora. Imeli bomo nekoliko videti v našem mestu zopet prvovrstno nogometno tekmo. — Prvak Slovenije S. K. Ilirija nastopi s svojim kompletnim prvim moštvom. — Ta klub je dosegel že letos izredne uspehe pri tekmah tako doma, kakor tudi v tekmah z inostranci in spada v prvo vrsto naših jugoslovenskih klubov. Postava S. K. Ilirija je sledeča: Soklič, — Pretnar, Beltram, — Hus, Zupančič II, Zupančič III, Zupančič I, Učak, Oman, Zupančič IV, Vidmar, Postava mariborskega moštva pa: Glaser, — Vagner, Škraber — Hreščak, Stauber, Marusich — Simončič, Lenassi, Vogrinec, Bratož, Bračko. Cenjeno občinstvo in prijatelje nogometnega sporta vabimo k številnemu posetu te tekme. — Blagajne so odprte že ob 1/2. (1/14.) uri pop. Odbor.

Prvo moštvo ISK Maribor, kakor je določeno, ima biti ob priliki tekme s SK Ilirija točno ob 2. (14.) uri popoldne v oblačilnici. Tehn. tajnik.

Objave.

§ Odbor »Društva prijateljev angleškega jezika in prosvete« v Mariboru sklicuje izredni občni zbor društva na soboto dne 21. tm. ob 20. uri v kmečki sobi Narodnega doma. Dnevni red: 1. Volitev obeh tajnikov. 2. Slučajnosti. Udeležite se polnoštevilno!

§ Seja »Ženskega društva« jutri dne 21. tm. ob 15. uri popoldne v deklški šoli Cankarjeva ulica.

§ Slovensko planinsko društvo opozarja vse člane, da dvignejo članske izkaznice najpozneje do 30. t. m., ker se pozneje istih ne bode izdajalo. Izkaznice se dobijo v trgovini J. Baloh, Grajski trg št. 3.

§ Razglas! Vsi upokojeanci južne železnice naj se v svrhu naročitve novih legitimacij zglase v šoli na glavnem kolo-dvoru. Vsak naj prinese novo fotografijo, ker so stare neveljavne. Postajena-čelnik.

§ Mestni kino. »Večna borba« prekrasna drama v 4 dejanjih z Lotte Neumaan v glavnih vlogi in veseloigra »Šef pod kuratelo« v 2 dejanjih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Gospodarstvo.

g Zagrebški žitni trg 19. apr. V dinar-jih po 100 kg postavno baška oda. vojvodinska postaja: pšenica 455—465, koruza rumena 270, rž 350—380, ječmen za pivovarne 325—350, za krmo 300—315, oves 280 do 290,50, moka pšenična »0« 675—700, »2« 650—675, »4« 625—650, tendenca mirna.

g 5. dunajski jesenski velebojem se vrši od 2. do 18. sept. tl.

g Jugoslovenska banka v Berlinu. — Bančna tvrdka brata Boškovič v Beogradu ima že več let v Berlinu svojo podružnico, ki je bila pred kratkim pretvorjena v samostojno delniško družbo z akcijskim kapitalom 50 milijonov mark.

g Novo jugoslovensko parobrodno društvo. V Beogradu nameravajo ustanoviti novo jugoslovensko parobrodno društvo, ki bi prevzelo ves inventar srbskega parobrodnega društva, ter zgradilo lastno ladjedelnico. Ustanovni kapital je proračunan na 400 milijonov dinarjev, od česar prevzame država 52%. Soudeležba države je sklenjena v ministrskem svetu na predlog ministra za promet.

g Naraščanje jugoslovenskega izvoza. Iz uradne statistike o naši zunanji trgovini je razvidno, da je naš izvoz v minulom letu zelo narasel. V letu 1920 je znašal samo 1820 milijonov dinarjev, leta 1921 že 2460 milijonov dinarjev, a v letu 1922 je narasel na 3072 milijonov dinarjev. Največ se je izvozilo pšenice in sicer 296.787 q, koruze 114.642 q, moka 223.797 q, fižola 745.167 q, krompirja 492.893 q, suhih sliv 4.044.338 q ter stavbenega lesa za 452 milijonov dinarjev.

g Novo podjetje naših rojakov v Chicagu. Vesti iz Chicage poročajo, da je nedavno začela obratovati prva jugoslovenska tovarna moških klobukov v Chicagu. Tovarna je last naših rojakov V. Balanoviča in A. Gazdiča. Podjetje se dobro razvija ter posluhuje zaenkrat samo še ameriške odjemalce. S časom namerava raztegniti svoj delokrog tudi na našo državo.

g Svetovna prometna konferenca v Parizu. V Parizu se vrši te dni svetovna prometna konferenca, na kateri je zastopana tudi naša država po svojih delegatih. Naloga konferenice je, da reši tečajna vprašanja svetovnega prometa. Sklepi konference so obvezni za vse sodelujoče države. Ta svetovna prometna konferenca se je pripravljala že v Genovi. V ostalem je cilj te konference združitev vseh držav Evrope, Amerike in Azije v enotni svetovno-prometni savez.

g Brežični brzovaj po celotni svet. Angleško Marconijevo podjetje je izdelalo načrt za vzpostavitev brežičnega brzovajnega prometa po celotni svet. Čim odobri angleška vlada predložen projekt, namerava podjetje zgraditi na Angleškem šest velikih brežičnih postaj, za vsak svetovni del po enega. Na ta način lahko vse postaje istočasno posluhujejo, ne da bi radi tega trpel promet. Vse postaje bi v eni uri lahko oddale oziroma sprejele 35—40 tisoč besed. Vse podjetje bi seveda služilo privatnemu prometu, predvsem za časopise in trgovino. Pri-stojbine nedvomno ne bodo nizke, ker stane zgradba sama tri milijone funtov. Istodobno bi se zgradile primerne postaje tudi v vseh drugih državah ter v Aziji, Afriki in drugih otokih, kjer doslej še nimajo brežičnih postaj.

g Nazadovanje bank v Ameriki. Na samo v gospodarsko falirani Evropi, tudi v Ameriki se čutijo v bankah povišne posledice. Zlasti je to opaziti pri ohih bankah, ki so bile v kakoršnikoli zvezah z Evropo. V minnem tednu se bile zaprte tri velike banke, pri katerih je večinoma naložen izseljeniški denar. Dva od teh je v Newyorku, dva pa v Chicagu. Newyorkška banka je bila last treh italijanskih bratov Tisho. Eden izmed njih, ki je bil kot agent v Italiji, je špekuliral z dolarji ter upropastil s temi špekulacijami sebe in oba brata. Vsi trije so sedaj izginiti. Ameriški list poročajo, da je zgubljen kapital krog 1 milijon dolarjev, ki je večinoma last in pritrhanek italijanskih izseljencev. Čikaška banka je bila last bivšega pismonoše, ki se je povsod do mogočnega finančnika. S špekulacijami je zapravil velikanski kapital, nato pa je izvršil samomor. Oškodovani so večinoma izseljenci za dva in pol milijona dolarjev. Tretja banka je pogoltnila s svojim krahom 175.000 dolarjev prihrankov budnih izseljencev.

g Objava bilanc. Finančni minister je sporazumno s trgovinskim ministrom izdal naredbo glede objave bilanc javnih društev. Po tej naredbi morajo vsa delniška društva in druge družbe objaviti višino dividend in mesto ter čas izplačila v beogradskih »Službenih Novinah«. — Bilanc ni treba objavljati v »Službenih Novinah«, pač pa se morajo objaviti občinu na kak drug način, bodisi potem časopisa ali posebnih brošuric. Delniške družbe, ki imajo nad 1 milijon dinarjev delniške glavnice, lahko objavijo bilanco tudi še le po obnem zboru.

g Koliko je plačala Nemčija Jugoslaviji na reparacijah? Glasom uradnih podatkov je dobila naša država od Nemčije na račun reparacij do 1. januarja 1922 l. skupno v blagu in gotovini 116.873.235 zlatih mark. V dinarski valuta znaša skupna vrednost doslej sprejetih reparacij 2 milijardi 785 milijonov dinarjev.

g Gradbena komisija za luke in železnice. Na inicijativo promernega ministra se je osnovala te dni v Beogradu posebna gradbena komisija za luke in železnice, ki jo tvorijo parlamentarci, finančniki in strokovni inženirji. Komisija mora pripraviti vse potrebno za zgradbo onih železniških prog in luk, ki se imajo graditi s 500 milijonskim posojilom iz leta 1922. Komisija mora voditi in nadzirati vsa dela in zgradbo jadranske železnice ter luke v Boki Kotorski. Vse te zgradbe bo izvršila, kakor znano, ameriška Bleerova skupina. Vse pravice vlade, ki potekajo iz pogodbe s to skupino, prevzame ta komisija.

Izpred sodišča.

Maribor, 16. aprila.

Surov sin in brat.

V 20letni posestniški sin Feliks Koebek v Gočevi, okraj Sv. Lenart v Slov. gor., ki je že 3krat predkaznovan, je delamržen fant. Zato, da nič ne dela, bi se rad strahoval svojo mater in brata. Zlasti je v vinjenem stanju ves divji. V marcu l. l. je napadel domače ssekiro tako, da so morali zbežati iz hiše, da so si rešili svoje življenje pred nasilnejšem. Tozadevno kazensko postopanje zoper njega, pa je bilo ustavljeno, ker so mu domači odpustili in niso hoteli pričati pred sodiščem. Dne 23. januarja je prišel Feliks Koebek nekoliko pijan domov. Ker ni dobil toplega obeda, je začel po svoji stari navadi

rogoviliti. Najprej se je zaletel dvakrat v brata Franca, ki ga je vselej pahnol od sebe. Videvši, da ne bo mogel ničesar napraviti brez orožja, se je oborožil z burklo. S to je udaril brata Franca čez ramo, da se je burklo zlomilo na njem. Sedaj je nasilnejš stopil v vežo ter se vrnil z lopato in hotel z isto udariti brata po glavi. Zadel ga ni le slučajno, ker se je ogroženi pravočasno umaknil. Ker je razgrajal vedno bolj razsajal, sta ga brata Franc in Rudolf na ukaz matere zvezala. To pa ga je še bolj razljutilo. Ko se je rešil vrvi, je poklical svojega brata Franca v sobo. Ta ničesar hudega sluteč in v mnenju, da bi mogel z ljubeznjivostjo pomiriti podivjanega brata, je res prišel v sobo. Razgrajal pa ga je kar na lepem prijel z desno roko za suknjo, z levo roko pa mu zabodel nož v desno ramo. Poškodba je postala vsled infekcije sama na sebi težka. Koebek prizna svoje dejanje, navaja pa, da ga je izvršil v veliki razburjenosti. Sodišče ga je obsodilo radi hudodelstva težke telesne poškodbe na 4 mesece težke ječe.

Se eden!

Posestnik Josip Krištof v Gaju, okraj Maribor, je prišel dne 2. marca zvečer precej natreskan domov. Sprl se je s svojo ženo Lizo in jo hotel pretepati. Njegov oče Andrej Krištof je ženo branil, kar je sina razjezilo tako, da je začel surovo pretepati svojega očeta s palico. — Pri tem grdem ravnanju mu je prizadela na glavi, na levi roki in levi rami več lahkih poškodb. Okrožno sodišče je surovega sina, ki svoje dejanje prizna, obsodilo na 1 mesec ječe.

Rabijanten natak.

Orožniški narednik Ivan Kramer v Studeneh pri Mariboru, je 7. decembra ovadil natakarja Franca Klemenška v Mariboru radi kontumačnih predpisov in pijanosti. Ko je dne 15. februarja prišel orožnik Kramer s svojo soprogo v gostilno Alojza Senica v Mariboru, kjer je že bil Klemenšek, mu je slednji takoj pri vstopu v gostilno v navzočnosti več gostov zabrusil: »Schauen Sie, dass Sie verschwinden. Sie Hundefresser.« Hotel je tudi planiti na orožnika, toda gostilničar ga je še pravočasno zadržal. Sodišče je obsodilo Klemenška radi pregreška po § 104 srb. k. z. na 300 Din denarne globe.

Mala oznanila.

Trgovski pomočnik, prvo- vrstna moč, z večletno prakso, išče stalno nameščenje. Gre tudi za poslovojo. Vstop takoj. Ponudbe na upravo »Tabora« pod »Starejša moč«. 767 2-2

Stanovanje dobi kdor kupi opravilo sohe in kuhinje. Proda se tudi nov šivalni stoj i. d. Naslov v upravi »Tabora«. 771

Eksportni akademik, ki je zaradi obolevnosti moral začasnoma prekiniti študij, bi rad ker je sedaj ozdravel vstopil vsaj začasnoma v službo pri kakšni banki ali kakem večjem podjetju. Ponudbe pod »Eksport« na upravo »Tabora«. 3-1

Malo posestvo v Gernji Rad- goni se takoj proda. Cena 250.000 K. Jernej Trbovs. Gernja Radgona št. 77. 775

Odda se meblirana soba v Gajevi ulici št. 4. 772

Na prodaj dva kočevska in eden varaždinski voz, vsi novi, po 4 sedeže, Josip Stajniko, Jugoslovanski trg št. 3. 774 2-1

Hiša, enonadstropna, z takoj raz- položljivim trg. lokalom, v sredini Maribora, se ugodno preda. Naslov pove uprava. 773 2-1

URE, žepne in stenske, po- pravila najsolidnejše tvrdka R. BIZIAK, urar, Gosposka ul. št. 16, Maribor. 591 15-15

Na prodaj posestvo, 3/4 ure od Maribora, obstoječe iz vinograde, njive, sadonovnika in gozda, skupno pet in pol orolov zemlje. Cena 540.000 K. Vprašati: Dunajski jarek 194. 766 3-2

Proda se po ceni skoraj nov gostilniški orkestrion prvo vrstne dunajske trške. Mizarstvo Hojker, Ptaj, Ljubljanska cesta 20. Istotam se prodata 2 postelji iz trdega lesa, skoraj novi, z žimnicami na zmeh in 2 ponočni omarci z marmornatimi ploščami. 764 3-2

Trgovski gremij v Mariboru naznanja vsem svojim članom žalostno vest, da je gospod

Ivan Grubitsch

bivši trgovec in dolgoletni predsednik Trgov. gremija včeraj dne 19. aprila v starosti 86 let preminul.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v soboto, dne 21. t. m. ob 17. uri iz hiše žalosti, Aleksandrova cesta št. 11, na staro mestno pokopališče.

Čast njegovemu spominu!

Maribor, dne 20. aprila 1923.

Trgovski gremij Maribor

Predsednik: V. Weixl i. r.

779

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenja Rosandra.

(Dalje.) (74)

Pa tudi če ni nobenega upanja več, hočem se boriti. — boriti na vsak način! Treba je, da ničvredni Berryer nočoj umre. — A da zmagam, je treba, da se ugodno postavim za boj. — Boj, da, — za zločeda — boj! — In potem bomo videli!

Vitez je začel razmišljati o teh pogojih uspešnega boja, — deloma, da si zagotovi zmago, a najbolj zaradi tega, ker se je hotel iztrgati obupan mislim. — Kakor mu je povedal gospod Jakob, ne bo v kočiji drugega, kot jeden moški in jedna ženska.

Ženska je bila ona, katero je od oboževal z mladeniškim ognjem in moško vztrajnostjo. — Moški pa je bil Berryer.

»Kar se tiče postiljona, kočijaža,« — je bil rekel gospod Jakob, — »pač ni treba, da se briga zanj, kdor bi hotel naskočiti kočijo. — Gotovo bo kak Berryerjev hlapec, — prav boje š se morda, — ki bo pobegnul pri prvem strelu!«

Razvidno je torej bilo, da je imel le jednega nasprotnika za premagati: predsednika policije — Berryera.

Moramo tu pripomniti, da vitez ni rekel gospodu Jakobu, da bo napadel kočijo, — a tudi gospod Jakob tega sploh ni bil zahteval in vprašal.

Pretkan in izkušen se je grozni človek zadovoljil razložiti natančno načrt rop, — potem mu je tudi povedal barvo konj in kočije, — v kateri bi bila Ivana.

Kočija bo modra, a konji beli.

In ker je Bernis kočijažil, je zadostovalo, da je temu sporočil, da naj vzame modro kočijo z belimi konji.

Ko se je gospod Jakob poslovil, je vitez takoj sklenil:

»Dokler sem jaz živ, tista kočija ne dospe v Versailles. — Jaz sicer ne vem, kaj me čaka, kake posledice mi povzroči dejstvo, da napadem po noči policijskega poveljnika. — Mogoče me stane to tudi glavo! — Ali, — tvegujem rajši vse, kot to silno bol, da se nahaja Ivana v kraljevem objemu, — vse rajše, kot vedeti, da bi bil to lahko preprečil a nisem.«

Bilo je že skoro deset ura. — Vitez je prijahal do mostu Saint Cloud.

Kraj je bil pripraven, kočija je morala tam mimo.

Kakih dvajset korakov pred mostom je bila mala hišica, — v kateri so se shajali tedanji gospodje k zabavam in tajnim sestankom. Nekaj jih še obstoja v bližini Pariza.

Vitez se je odločil, da počaka tamkaj — med mostom in hišico.

Njegov načrt je bil namreč tak-le: S pištolami v rokah se bo postavil v sredi ceste in ukazal bode kočijažu, da se ustavi. — Kočijaž seveda, — ali bo vstavil ali pa mogoče tudi ne. — Če bi hotel naprej, — tedaj bo pomeril na njega in vstrelil, — potem pa bo vstavil konje, — ko bo kočija stala pri miru, bo izdrl sabljo iz nožnice ter odprl vrata kočije s pozdravom:

»Gospod policijski predsednik, imam vas za podležal! — Ubili bi vas moral, kakor tatu, roparja! — Ali hočem vam še dovoliti čast, da križam svojo sabljo z vašo! — Ime mi je vitez d' Assas. — Blagovolite tedaj izstopiti in izvleči vašo sabljo, kajti drugače vas moram umoriti, brez da se morete braniti!«

Dvomil ni niti za trenutek, da ne bi Berryer sprejel njegove zahteve.

In tedaj...

Tedaj se bo Ivana pač lahko prepričala, česar je zmožna prava ljubezen.

Potem bo on ranil nasprotnika, ga položil v kočijo, iz katere bo že preje izstopila Ivana, — naročil kočijažu, da povede gospodarja v Pariz, a on bo pa rekel ljubljenu:

»Gospa, evo vam mojega konja, da se morete vrniti v Pariz. Blagovolite mi povedati, kam naj vas spremim, vodil bodem konja za uzdo.«

To so bile sanje, katere je razmišljal vitez, ko je stal na preži in gledal po cesti, odkoder je imela priti kočija. — Ali vse je bilo zavito v temo, — opazil ni še ničesar.

D' Assas je skočil s konja in ga privezal za drevo.

Potem se je prepričal, da se lahko sabljo hitro izdere, da se ne zatika, da so pištole dobre in odpel si je slednjič plašč ter ga vrgel čez sedlo, sam pa se je vstopil na sredo ceste — in čakal.

Zakrinkani jezdec so se vstavili, ko so opazili, da je d' Assas razjahal. — Potem so se tiho poskrili za hišico, mimo katere je bil preje jahal d' Assas in se pripravili.

Jeden je povedel konje za hišico, a ostalih pet je šlo po polju do blizu d' Assasa, — kakih dvajset korakov v stran so tiho polegali na zemljo. — Čakali so tudi oni.

Mahoma pa zasliši d' Assas drdranje kočije, — skoro istočasno sta se zablašala lampijona iste, ki se je nagloma bližala.

Srce mu je začelo močno utripati, gotovo je kočija, katero je pričakoval, ta kjer je Ivana.

Hitro je pomeril s pištolami, kočija je bila že blizu — Konja sta bila bela, — brezdvomno, to je ona!

Zdajci je stopil korak naprej in zahrnel z glasom, v katerem je besnela vsa sila ljubezni, obupa in ljubosumnosti.

»Ustavi, ustavi se, ali jaz uštelim!« — »Prostole!« — je zaupal kočijaž.

Vitez je pomeril in uštelil, — potem je vzel še drugo pištolo in zopet uštelil. Kočijaž je padel s konja in zastokal.

D' Assas se je pognal pred konje, kateri so se mahoma ustavili, ko niso več čutili uzde.

Potem pa se je vitez približal vrtnicam ter z žarečo glavo in trepetajočim srcem zaklical:

»Izstopite gospod, — kdorkoli ste — izstopite, ali pri Bogu, — jaz napravim z vami tako, kakor sem postregel vašemu kočijažu.«

Zdajci se oglasi pretresujoč ženski krik v notranjosti kočije. — D' Assas je hotel odpreti, ali istočasno je nekdo od znotraj odprl in skočil na tla, — ter s prekrizanim rokam na prsih, ter prezirljivim glasom vzkliknil:

»Kaj je? — Kdo je oni nesramnež, ki si dovoljuje vstavljati kralja?«

D' Assas prepaden, kakor da ga je zadela strela, — se je opotekel ter z tesnobnim glasom vzkliknil, uničen, z ženimi lasmi:

»Kralj, — kralj!«

V kočiji je bil res kralj in ne Berryer, kakor odločeno, — kralj — Ludvik XV., francoski kralj je bil v kočiji.

Zgodilo se je pa to tako:

Kakor smo videli, — je Berryer, ko je pridobil Noeta Poisson in Crebillona, da sta bila pripravljena dovesti Ivano k vedeževalki, in ko je napravil načrt z de Bernisom, da pripelje le-ta kočijo pred hišo gospe Lebon, — hotel govoriti s kraljem, — a ga je šele zvečer dobil v Louvre.

Ludvik XV. je povedel policijskega poveljnika v svojo zasebno sobo, kjer ga je vprašal:

»Vi pravite, gospod, da mi želite govoriti o gospej d' Etioles?«

»Da, sire!« — je odgovoril Berryer.

In odločivši se, da tvega vse in da igra jasno svoj naklep in srečo, je do-

stavil:

»Veličanstvo mi dovoli, da govorim jasno?«

»Ukazujem vam to!« — »V tem slučaju pa sem gotov, da vas bo zadeva zanimala. — Brez da govorim na dolgo in široko bom rekel, da sem opazil dve reči na slavnosti v mestni hiši...«